

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De superbia, omnium malorum, quæ nunc in clerum venerunt, fonte, &
origine. cap.xvi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

venundatum sub peccato. Verum hoc ante prorsus debueras, priusquam aedificium inchoares, an huius sumptus ad perficiendum. Nunc autem quid referas si ut aut correctus obediens Superioribus, aut emolus audias ab illis: Hic homo cepit aedificari & non potuit consummare^a. Itaque aut non tentas aut perface^b.

^a Luce 14.

^b Bernar. in d.

tract. de prac.

& dispens.

De superbia, omnium malorum, quae nunc in clerum videntur fonte, & origine. CAP. XVI.

Porro ad veram inducendam obedientiam & honestatem, in clerum, imprimis necessum est, ut eorum cordibus euellatur omnis superbia, & alius loco inseratur humilitas. Omnia enim vitia, quae in clerum irrepserunt, ex superbia potissimum procedunt. Nam ut D. Ioanes Chrysostomus testatur, maxima mala, & quae toti orbi intulere perniciem, exorta sunt. Quandoquidem ille angelus Luciferus illam factus est diabolus, qui talis ante non fuerat: primus ille homo Adam à tanta illa paradisi sedes iectus est, per eandem. Nam cum diabolus huius peccati naturam vimque intelligeret, quod ex se in caelo posset creaturam deijcere, hanc viam contra deum ad eum deturbandum è sua gloria aggressus est. Cuiusque postea hinc ad impietatis praecipitia deitavit: circo Sapiens principium eam peccati, id est, radice, fontem, matrem, & arcem omnis nequitiae appellavit^d. Nihil tam alienum à diuino amore homini accidit; nihil tam facile in gehennam intrudit, quam superbiae insania, sub qua omnis nostra vita immundum est, quamuis pudicitia, virginitate, ieiunio, orationibus, eleemosyna, quamuis omni denique virtute prestemus. Immundus, inquit, apud Deum omnis superbus.

^c in s. c. Matt.

hom. 15. & in

1. cap. lo hom.

8 & in hom.

75. ad pop.

Superbia est

principium pecca

ti, radix, fons,

mater & arx

omnis nequi

tae.

d. Eccl. 10.

Mala quadam

ex superbia pro

ceduntia.

Superbia prin

cipium.

Ex superbia nascitur pauperum despectus, peccatorum concupiscentia, amor principatus, multa gloria desiderium. Elatus nec à maioribus, necum ad minoribus contumeliam pati sustinet: qui verò contumeliam non tolerat affici, neque malè pati sustinebit. Vides quomodo peccati principium elatio, quomodo verò superbiae principium nescire Dominum. Qui nescit

Dominum nouit, sicut oportet intelligere, quod scilicet Dei filius se tantum humiliauit, non extollitur. Qui autem hac ignorat, extollitur. Elatio uero præparat ad insolentiam. Dic etenim mihi, unde isti impugnâtes Ecclesiam Deum ignorare dicuntur? Nõnne ex insolentia? Ecce, Dominum ignorare, in quod eos præcipuum proiecit. Nam si Deus contritum diligit spiritum, & contra superbis resistit; humilibus autem dat gratiam. Nullum itaque malum par elatione. Hominem reddit dæmonem, contumeliosiorẽ, blasphemum, perurum, cades facit, & homicidia cupere. Elatus semper in doloribus uiuit, semper indignatur, semper irascitur. Nihil est, quod eius possit explere libidinẽ; crederet enim in eo morbus: morbus enim est; morbus autem finem nescit; sed cum habentem occiderit, tum demum sistit.

Quomodo igitur superbiam extinguere possumus? Si Deum agnoscamus. Si ex ignorantia Dei nascitur, cum ipsum agnouerimus expellitur omnis insolentia. Cogita gehennam, cogita multos meliores te; cogita quod Deo penas debeas: Si talia cogitaueris, otius uentem contraxeris, otius eam compresseris. Sed non speras ista facere; cogita præsentia; ipsam naturam humanam; quàm nihil sit homo. Cum uideris in foro moruorum efferri, orphanos sequentes filios, uxorem uentem plangentem, amicos mœrentes; præsentium uentem uisitationem cogita, & quod ab umbra, somniis, & nihil differunt. Nõnne nostra rota cuidam similitudine? Lege si uelis, & quæ sunt apud nos, & extera. Nam & illa sunt his exemplis referta. Si nostra uentem, & hoc ex insolentia: si philosophica mitemus, & his accede. Illi quoque te docebunt antiquas uentem & poëta & oratores, atque sermones, sermonũque scriptores uniuersi. Exempla si uelis, ubique reperies. Si uero nihil horũ uelis: ipsam penitentiam nostram, ex quibus constat, & quod desinit. Cogita cum dormis quo sis dignus. Nõnne uel minimebellia te posset interimere? Multis enim à te cõto freter illata breuis bestiola uel oculum eruit, uel alius alterius periculi causam attulit. Hæc igitur poterunt

Superbia hominem reddit dæmonem.

Superbia quomodo extinguenda.

a Chryso. hom.
43. ad pop.

b 1. Tim. 3,

Alia contra
superbiam re-
medium.

c Chryso. hom.
8. in Ioan.
d in 6. cap. Io.
tract. 25.
e Ecclesi. 10.

f Ecclesi. 10.
Caput omnium
morborum, est
peccatorum su-
perbia.

runt nos à tali periculo abstrahere. Coerctamque hanc animi elationē, hunc fastum penitus tollamus, hanc mundi esse apud Deum velimus, & laudabile in Christo IESU ducere vitā, & eo, quod diabolo pariter, supplicio liberari. Superbus enim eodem quo diabolus cruciatus damnatur. Audi D. Paulū non Neophyte, ne, inquit, in iudiciū incidat, & in laqueū diaboli. Quid in iudiciū? quem in laqueum? In ipsam dānam, & in ipsum supplicium. Quōnam igitur pacto hoc rare discrimen poteris? Si tecum eius naturam, multitudinē scelerum, tormentorum magnitudinem, horum, quæ in hac vita pulchra videntur, fluxum, incertitudinemque (vt modò dictum est) nihil à seorsum ferentem, & vernis floribus languidiorem repugnat. Si hæ frequenter animo infederint cogitationes, & utrum qui rectè vixerint, meminerimus, nullo nos contentu, nullis viribus diabolus inflare poterit, neque occasionem ullā, aut causam qua nos oppugnet, inueniet. Hinc & D. Augustinus^d: Timeo, inquit, ne si propterea exierit anima à Deo, quia superba erat, non dubito. Scriptum est enim^e: Initium omni peccati superbia. Et initium superbiam hominis aperiunt à Deo. Scriptum est, firmum est, verum est. Dicitur quid de superbo dicitur mortali, accincto panis cinis, prægrauato pondere corporis corruptibilis, & timen extollenti se, & obliuiscenti qua pelle vestitus sit? Quid ei dicit scriptura^f? Quid superbit terra, cinis? Caput omnium morborum superbia. Medicus quando agritudinem discutit, si curet quod per aliquid causam factum est, & ipsam causam per quam factum non curet, ad tempus videtur mederi, causa morbus repetitur. Verbi gratia, vt apertius hanc causam; vides hominem, qui fuit vlcerosus, & scabiosus, sanatum: sed quia humor ille non eiectus est, rursus scabies & vlcus oriebatur, rursus ad vlcus redit. Cognoscens hoc medicus purgat humorem, deiecit causam, & nulla erunt vlcera. Vnde ergo animi iniquitas? Per superbiam. Cura superbiam, causa erit iniquitas. Vt ergo causa omnium

nam curaretur, id est superbia, descendit, & humili factus est filius Dei. Quid superbis homo? Filius Dei propter te humilis factus est. Puderet te fortasse, imitari humilem hominem; saltem imitare humilem Deum. Præcipitur tibi, vt sis humilis; non tibi præcipitur, vt ex homine fias pecus. Ille Deus factus est homo, tu cognosce quia es homo. Tota humilitas tua est, vt cognoscas te. Ergo quia humilitatem docet Deus, dixit: Non veni facere voluntatem meam, sed eius voluntatem, qui misit me. Hæc enim commendatio humilitatis est. Superbia quippe facit voluntatem suam; humilitas facit voluntatem Dei. Ideo, inquit, qui ad me venerit, non eijam foras.

De verò Prosper Augustini discipulus, explicans illud dicitur: In initium omnis peccati superbia: Quid potest, inquit, aptius, quid probabilius dicitur? In initium, non alicuius, sed omnis peccati, superbia, vt cui dicitur ostenderet, quod ipsa sit peccatorum omnium causa; quoniam non solum peccatum est ipsa, sed etiam peccatum fieri potuit, potest, aut poterit sine ipsa. Siquidem nihil aliud omne peccatum, nisi Dei contemptus est, quo eius præcepta calcantur. Quem contemptum Dei nulla res alia persuadet hominibus, nisi superbia, quæ etiam in ipso diabolo, vt diabolus in angelo fieret, æternæ perditionis extitit causa. Deique & ipse sciens se per superbiam de cælestibus corripit, & in hunc caliginosæ aëris carcerem trusum, in hunc subuertendo, quem Deus fecerat sine vilo peccato, vitium persuasit serpentina calliditate superbiæ. Quæ quod recepta superbia, quæ est malorum omnium causa, facile iam peccata omnia, quæ non nisi superbo accipiuntur animo, perpetraret.

Si vitiumque iam patuit qualiter intelligatur, quod scriptura dicit: In initium omnis peccati superbia; hoc etiam videmus, quod sanctus Apostolus dicit: Radix omnium malorum est cupiditas, cū Spiritus sanctus, qui locutus est per prophetam, per Apostolum quoque locutus sit, nec si possit esse diuersus. Sollicitè considerare debemus, quæ illi in initium peccati superbiæ; hic radicem omnium malo-

Quid superbia homo?

a Ioan. 5. & 6.

b Ioan. 6.

c de vita contemplat. lib. 3. cap. 2. Explicatio illius: In initium omnis peccati superbia. Ecclesiastici. 10. c. Omne peccatum est Dei contemptus.

d 1. Timot. 6. Explicatio illius: Radix omnium malorum cupiditas.

Superbia omnium malorum causa.

*a Idem Prof.
lib. 3. de vit.
cont. cap. 4.*

*Omnia Super-
bus est cupi-
lus, & con-
trario: Omnia
cupidus est
superbus.*

*Peccata, quae
ex superbia na-
suntur.*

*Cupiditas &
superbia unum
est malum, non
duo.*

malorum cupiditatem nominari voluerit, Audite sermonem propheticum Paulus Apostolus, ut scripsit; quandoquidem siue initium omnis peccati, siue radicem omnium malorum dicas, unum idemque significas. Porro cupiditas, atque superbia inueniuntur unum malum, ut nec superbus sine cupiditate, nec superbia cupidus possit inueniri. Siquidem deobolus, in quo tenet superbia principatum, propriis voluntatis ac perditionis humanae cupidus fuit, ut in platanum per appetitum arboris interdicta, ac diuinæ iustitiae affectationem morbosae affectum cupiditatis extendit. De superbia namque nascuntur haec: despectus, detractiones, inuidia, verbositas, iactantia, contumeliositas, animositates, ambitio, elatio, praesumptio, vanitas, inquietudo, mendacium, periurium, & cetera eiusmodi. Sed haec quis dubitet ex cupiditate procedere, cum omnes, qui fuerint illis omnibus malis, quos nominavi, corrupti, habeantur & cupiditas cum gulosis, intemperantes, ebriosos, amicos, nocentes, fornicarios, adulteros, stupratores, incontinentes, & ceteros cupiditas reddat, quando possunt sine superbia tales fieri? Sine qua omnino non possunt Dei peccata contemni, quibus prohibetur illa omnia mala superius comprehendi. Ideoque si volumus vitare nostrum certaminis cursum, caueamus in cupiditatem, atque superbiam, non duo mala, sed unum, a quo trahant omnes mali actus initium. Nam superbia, quae possunt saltem inchoari peccata contemnitur: Initium omnis peccati superbia? Aut sine cupiditate, quae est malorum omnium radix, quae possunt fieri mala, cum sine radice omnia, aut nulla deperirent, aut mortua? Deinde si quodlibet peccatum perpetuare non possum, nisi malae delectationi consentiam, aut cupiditatis est proprium: & Dei praecepta contemnitur, quod est superbiae malum, quomodo non ex cupiditate, quae est radix malorum omnium, & ex superbia, quae initium omnis peccati dicitur, procedit peccatum?